

2015-ös költségvetési projekció 2014 első felében (frissítés)

Készítette:

Bakó Tamás

Cseres-Gergely Zsombor

Vincze János

2014. május 30.

Vezetői összefoglaló

Ebben az anyagban a frissített 2015-ös költségvetési projekciónkat és az annak alapjául szolgáló frissített makroökonómiai előrejelzésünket ismertetjük. A frissítés forrását részben azok a gazdasági információk képezik, amelyek az előző anyaghoz tartozó számítások lezárása (2014. március 30) óta kerültek nyilvánosságra, részben pedig a mikroszimulációs adatbázis felújítása. Számításaink alapelveit és a modelleket itt nem írjuk le, azok nem változtak az előző anyaghoz képest, leírásuk ott megtalálható. Ebben a részben röviden összefoglaljuk az eltéréseket az eredeti és a frissített változat eredményei között. A következő szakaszban ismertetjük a makroökonómiai projekció változásának alapjául szolgáló tényeket, és közöljük a táblázatokat az előző anyagban megadott formában. Az ezt követő szakasz ismerteti a mikroszimulációs adatforrások frissítését, és közli a mikroszimulációból származó táblázatokat.

Az előző változathoz képest mind az államháztartás kiadásai, mind pedig bevételei mintegy 0,1 százalékkal csökkennek ebben a változatban, azaz az államháztartási egyenleg változatlan marad. Az eredmények az alacsonyabb infláció és nagyobb reálnövekedés következményei, valamint annak is betudható, hogy a mikroszimulációban most egy újabb – a gazdaság mikrostruktúrájában a válság hatását is tükröző – adatbázisból indultunk ki. Ennek aggregált hatásai azonban nem jelentősek. Jelentős változás ugyanakkor az előző előrejelzéshez képest, hogy a családi adókedvezmény kiterjesztésének hatására a legnagyobb számban a legalacsonyabb jövedelműek könnyelhetnek el jövedelem-növekedést, de összességében továbbra is a magas, illetve közepes jövedelműek adják az intézkedés nyerteseinek zömét.

I. A makromodell számítások eredményeinek leírása

Áprilisban a fogyasztói árindex (továbbiakban: CPI) 0,1 %-kal haladta meg az egy évvel azelőttit, míg a szezonálisan igazított maginfláció 2,7 %-kal. Májusban a magyar gazdaság a fogyasztói ár infláció alapján hosszú évtizedek után minimális deflációt mutatott (a CPI 0,1 %-kal volt alacsonyabb, mint egy évvel előbb), míg a szezonálisan igazított maginfláció is csökkent 2,4 %-ra. A szezonálisan és naptárhatással kiigazított reál GDP 2014 első negyedében 3,2 %-kal haladta meg az előző év azonos időszakának értékét, valamint folytatódott a fog-

lalkoztatás növekedése. A kedvező inflációs és GDP adatok, valamint a némiképpen erősödő árfolyam és a német gazdaság változatlanul kedvező kilátásai voltak azok a tényezők, amelyek következtében makrogazdasági előrejelzésünk változott. Összességében nagyobb GDP növekedést, és alacsonyabb inflációt vetítünk előre 2014-15-re, mint az előző anyagban, de a nominális GDP előrejelzésünk alig változik a két hatás eredőjeként, Némiképpen csökkent a nominális bér, és javult a fogyasztási, beruházási és foglalkoztatási előrejelzésünk.

1. táblázat: Makrogazdasági előrejelzés 2014-2015

	2014	2015
reál GDP (növekedési ütem, %)	2,3	2,7
fogyasztás (növekedési ütem, %)	1,3	1,5
bruttó felhalmozás (növekedési ütem, %)	3,8	3,1
export (növekedési ütem, %)	5,4	6,2
import (növekedési ütem, %)	5,3	5,8
GDP deflátor (növekedési ütem, %)	2,0	2,3
Maginfláció (növekedési ütem, %)	2,0	2,9
átlagos foglalkoztatás (növekedési ütem, %)	0,2	0,0
bruttó bér (növekedési ütem, %)	4,0	4,0

A 2015-ös nominális GDP előrejelzése 31 886 301 millió forintnak adódik a fentiek alapján.

Az új makrogazdasági előrejelzésből és a 2011-es adatokkal frissített mikroszimulációból a következő államháztartási bevételek adódnak.

2. táblázat: Az államháztartás pénzforgalmi szemléletű bevételei

	projekció 2015	projekció 2015
	(millió forint)	(GDP százalékában)
Gazdálkodó szervezetek befizetései	1 434 883	4,5
ebből társasági adó	382 637	1,2
Fogyasztáshoz kapcsolódó adók	4 240 878	13,3
ebből ÁFA	2 901 653	9,1
jövedéki adó	988 475	3,1
Lakossági befizetések	1 817 579	5,7
ebből SZJA	1 530 542	4,8
Költségvetési szervek és szakmai fejezeti kezelésű elölirányzatok, és egyéb bevételek	3 316 175	10,4
TB alapok adó és járulék bevételei	3 890 129	12,2
Elkülönített alapok adó és járulék bevételei	318 863	1,0
Önkormányzatok adóbevételei	765 271	2,4
Elsődleges bevételek összesen	15 783 718	49,5

Az államháztartási kiadások újraszámolása az alábbi eredményeket adta:

3. táblázat Az államháztartás pénzforgalmi szemléletű kiadásai

	2015	2015
	(millió forint)	(GDP százalékában)
Központi normatív és egyéb közvetlen támogatások	669 612	2,1
Családi és szociális támogatások	765 171	2,4
Központi költségvetési szervek kiadásai és egyéb központi kiadások	6 664 236	20,9
TB alapok kiadása	4 782 945	15,0
Elkülönített alapok kiadásai	446 008	1,4
Önkormányzatok kiadása	2 232 541	7,0
Elsődleges kiadások összesen	15 528 628	48,7

A fenti két táblázatból összesítve:

4. táblázat: Államháztartás pénzforgalmi szemléletű egyenlege

	2015
	(GDP százalékában)
(1) Elsődleges bevételek	49,5
(2) Elsődleges kiadások	48,7
(3) Kamatkiadások egyenlege	3,9
Teljes egyenleg=(1)-(2)-(3)	-3,1

A következő táblázatban elkülönítve közöljük az adó és járulék bevételeket, ami az állami jövedelem centralizálás talán legfontosabb mérőszáma, és a kiadások és egyéb bevételek egyenlegét, mivel az államháztartás nem adó jellegű bevételei tekinthetők az állam által végzett szolgáltatások (részleges) kompenzációjának, és az Európai Unió támogatás forrása nem a belföldi jövedelem.

5. táblázat: Állami jövedelem centralizáció

	2015
	(GDP százalékában)
(4) Adó és járulék bevételek	40,2
(5) Kiadások és egyéb bevételek egyenlege	39,4
(6) Kamatkiadások egyenlege	3,9
Teljes egyenleg=(4)-(5)-(6)	-3,1

Tehát mostani számításaink szerint a 2015-ös államháztartási hiány a GDP mintegy 3,1 %-át tenné ki, ami százalékban kifejezve pontosan megegyezik az előző projekciónkkal.

II. A mikroszimulációs számítások frissítése

Az első előrejelzés alapjául a 2008 évi Háztartási Költségvetési és Életkörülmények adatfelvétel szolgáltat, mert a 2008-as év adatait tekintettük a gazdaság legutolsó hosszú távú egyensúlyban felvett értékeinek. A frissítés célja azon túlmenően, hogy a jelenhez közelebbi adatokból pontosabb előrejelzést készítsünk az volt, hogy megkíséreljük megragadni a válság hatását. Ennek érdekében olyan szimulációt is végeztünk, mely minden paraméterében azonos az első előrejelzés alapmodelljéhez, csak 2011-es adatokat használtunk fel. A 6. táblázat alapján azt mondhatjuk, hogy a változások nagyságrendje közel azonos a két adatbázison végzett futtatás során, így ebben a tekintetben nem tűnik jelentősnek a válság hatása.

**6. táblázat: Az exogén makroparaméterek változásának hatása 2014 és 2015 között
(nem frissített paraméterekkel, frissített, 2011-es adatbázison)**

	Változás (%)
Létszám	-0,25%
Bruttó bértömeg (Mrd. Ft)	3,51%
Munkaköltség tömeg (Mrd. Ft)	3,54%
Rendelkezésre álló jövedelem (Mrd. Ft)	2,95%
Fogyasztás	2,95%
Szja. bevétel	3,90%
Munkavállalói járulék	3,55%
Munkaadói járulék	3,91%
Transzferköltség	2,12%
Áfa bevétel	2,95%

Az adatbázis mellett a mikroszimulációs modell több exogén paraméterében is történt csekély mértékű változás. A bruttó bérek növekedési üteme 2015-ben 4,2-ről 4 százalékra, míg a 2014-es és 2015-ös infláció 2,4 és 2,9 százalékról rendre 2 és 2,9 százalékra módosult, valamint kismértékben változott mindkét évre vonatkozóan az előrejelzett GDP. A szimuláció eredményeire jelentős mértékben az adó-és transzferrendszerben bekövetkezett változások hatnak, az exogén paraméterekben bekövetkező nem jelentős változások elenyésző hatást gyakorolnak az eredményekre. A 7. táblázat mutatja, hogy a 2011-es adatbázison, az új paraméterek mellett milyen változásokra számíthatunk 2014 és 2015 között a főbb költségvetési és makrogazdasági számokat illetően. Az eredmények azt mutatják, hogy a bruttó bérek alacsonyabb 2015-ös növekedési üteme miatt némileg alacsonyabb lesz a rendelkezésre álló jövedelem és a fogyasztás.

**7. táblázat: Az exogén makroparaméterek változásának hatása 2014 és 2015 között
(frissített paraméterekkel, frissített, 2011-es adatbázison)**

	Változás (%)
Létszám	-0,39%
Bruttó bértömeg (Mrd. Ft)	3,14%
Munkaköltség tömeg (Mrd. Ft)	3,32%
Rendelkezésre álló jövedelem (Mrd. Ft)	2,77%
Fogyasztás	2,77%
Szja. bevétel	3,63%
Munkavállalói járulék	3,29%
Munkaadói járulék	3,65%
Transzferköltség	1,94%
Áfa bevétel	2,77%

A 8. táblázat azt mutatja, hogy milyen költségvetési hatásokra számíthatunk 2014-ben kizárólag a családi adókedvezmény kiterjesztése miatt. A munkavállalói járulék 74 milliárd forintos csökkenése 53 milliárd forinttal növeli meg a rendelkezésre álló jövedelmet és a fogyasztást, mely 18 milliárd forintos ÁFA bevétel növekedést okoz.

8. táblázat: Családi adókedvezmény kiterjesztése, 2014-es előrejelzés, 2011-es adatbázison

	Dinamikus hatásból fakadó változás (Mrd. Ft)	Változás a GDP %-ban	Statikus hatásból fakadó változás (Mrd. Ft)	Változás a GDP %-ban
szja (összevont adóalap):	-1,3	0%	0	0%
munkaváll. járulékok:	-73,6	-0,20%	-71,4	-0,20%
munkaadói járulékok:	-0,2	0%	0	0%
áfa:	18,1	0,10%	17,4	0,10%
társasági adó:	-0,1	0%	0	0%
iparűzési adó:	-0,1	0%	0	0%
transzfer:	1,3	0%	0,2	0%
Összesen:	-55,9	-0,20%	-52	-0,20%

Összességében a családi adókedvezmény kiterjesztése 2014-ben közel 56 milliárd forinttal fogja csökkenteni a költségvetési bevételeket, ami kevesebb, mint az első előrejelzés által becsült 62,5 milliárd forint. A függelék első ábrája mutatja az átlagos effektív adókulcs változását, mely alapján megállapítható, hogy az alacsony jövedelműeknél csökken a legnagyobb mértékben az effektív átlagos adókulcs az intézkedés hatására. Az első előrejelzéshez képest enyhe növekedést figyelhetünk meg az egyenlőtlenségi mutatókban (9. táblázat).

9. táblázat: Egyenlőtlenségi mutatók, 2014-ben

Gini-mutató az alappályán:	34,72
Gini-mutató a scenárióban:	34,51
p90/p10 az alappályán:	4,97
p90/p10 a scenárióban:	4,88
p90/p50 az alappályán:	2,15
p90/p50 a scenárióban:	2,14
p50/p10 az alappályán:	2,31
p50/p10 a scenárióban:	2,28

Jelentős változás az első előrejelzéshez képest, hogy a családi adókedvezmény kiterjesztésének hatására a legnagyobb számban a legalacsonyabb jövedelműek könnyelhetek el jövedelem-növekedést, de összességében továbbra is a magas, illetve közepes jövedelműek adják az intézkedés nyerteseinek zömét (10. táblázat). Az alsó jövedelmi ötödben átlagosan 38 ezer forinttal nő az éves nettó jövedelem, míg a legfelső jövedelmi ötödben közel 450 ezer forinttal nő az éves nettó jövedelem. A 11. táblázat mutatja a családi adókedvezmény kiterjesztésének hatását 2015-ben. Azt láthatjuk, hogy a 2014-re előrejelzett változásokhoz képest nincs érdemi változás 2015-ben. A családi adókedvezmény kiterjesztésének bruttó költségvetési hatása 2015-ben is közel 57 milliárd lesz, mely döntően a munkavállalói járulékok 74,6 milliárd forintos csökkenéséből és az áfa bevétel 18,6 milliárd forintos növekedéséből fakad. Az egyenlőtlenség nem lesz nagyobb, mint 2014-ben, de az első előrejelzéshez képest némi növekedés megfigyelhető.

10. táblázat: Egyéni nettó jövedelem változása a foglalkoztatottak jövedelmi kvintiliseiben, 2014-ben

Egyéni teljes nettó jövedelem alapján képzett kvintilisek	Az egyének nettó jövedelmének változása			
	jövedelme csökken	semleges	jövedelme nő	
	Érintettek száma (Fő)	0	811155	71321
1	Éves jövedelem változása (ezer Ft)	0	0	38
	Éves jövedelem változása (%)	0	0	7
	Érintettek száma (Fő)	0	831102	51201
2	Éves jövedelem változása (ezer Ft)	0	0	72
	Éves jövedelem változása (%)	0	0	8
	Érintettek száma (Fő)	0	819089	63910
3	Éves jövedelem változása (ezer Ft)	0	0	111
	Éves jövedelem változása (%)	0	0	9
	Érintettek száma (Fő)	0	836861	46871
4	Éves jövedelem változása (ezer Ft)	0	0	204
	Éves jövedelem változása (%)	0	0	12
	Érintettek száma (Fő)	0	837965	44874
5	Éves jövedelem változása (ezer Ft)	0	0	375
	Éves jövedelem változása (%)	0	0	13
	Érintettek száma (Fő)	0	4136172	278177
Együtt	Éves jövedelem változása (ezer Ft)	0	0	143
	Éves jövedelem változása (%)	0	0	9

A családi adókedvezmény kiterjesztésének legnagyobb számban az első jövedelmi ötödben vannak nyertesei, de összességében továbbra is a közepes és a magas jövedelműek vannak többen azok között, akiknek nő az éves nettó jövedelme az intézkedés hatására.

11. táblázat: Családi adókedvezmény kiterjesztése, 2015-ben, 2011-es adatbázis

	Dinamikus hatás-		Statikus hatás-	
	ból fakadó válto-	Változás a	ból fakadó válto-	Változás a
	zás	GDP %-ban	zás	GDP %-ban
	(Mrd. Ft)		(Mrd. Ft)	
szja (öv. adóalap):	-1,4	0%	0	0%
munkavállalói járulékok:	-74,6	-0,20%	-72,2	-0,20%
munkaadói járulékok:	-0,2	0%	0	0%
áfa:	18,6	0,10%	17,8	0,10%
társasági adó:	-0,2	0,00%	0	0%
iparűzési adó:	-0,2	0,00%	0	0%
transzfer:	0,2	0,00%	1	0%
Összesen:	-57,9	-0,20%	-53,4	-0,20%

12. táblázat: Egyenlőtlenségi mutatók

Gini-mutató az alappályán:	34,86
Gini-mutató a scenárióban:	34,68
p90/p10 az alappályán:	4,99
p90/p10 a scenárióban:	4,96
p90/p50 az alappályán:	2,14
p90/p50 a scenárióban:	2,13
p50/p10 az alappályán:	2,33
p50/p10 a scenárióban:	2,33

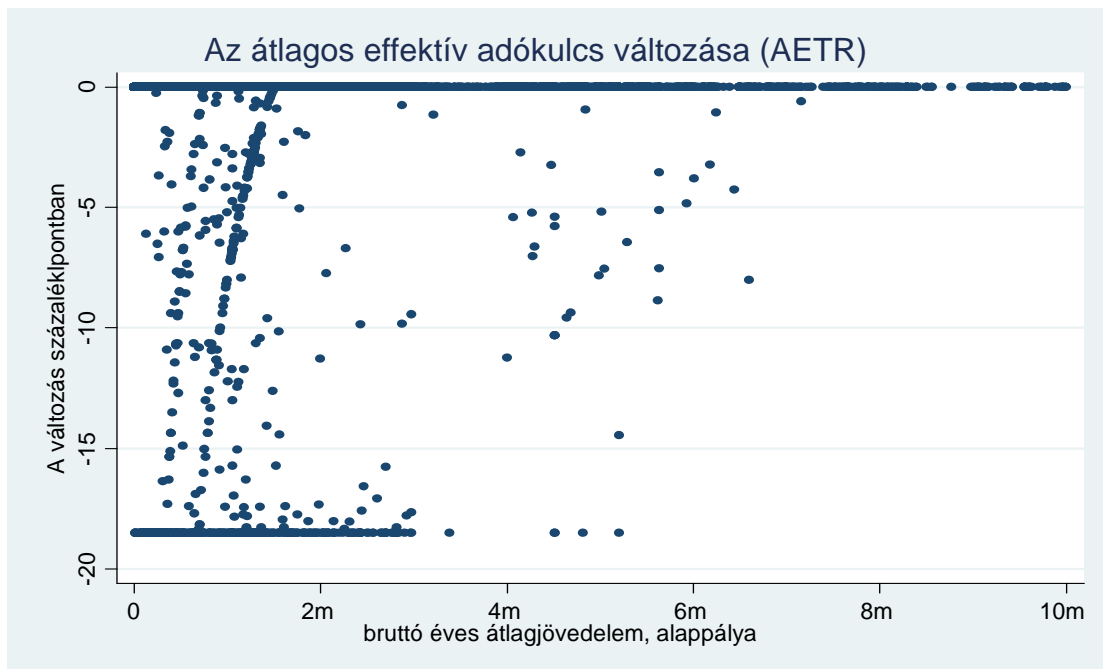
13. táblázat: Egyéni nettó jövedelem változása a foglalkoztatottak jövedelmi kvintiliseiben, 2015-ös előrejelzés

Egyéni teljes nettó jövedelem alapján képzett kvintilisek		Az egyének nettó jövedelmének változása		
		jövedelme csökken	semleges	jövedelme nő
	Érintett létszám (fő)	0	813092	66002
1	Éves jövedelem változása (ezer Ft)	0	0	43
	Éves jövedelem változása (%)	0	0	7
	Érintett létszám (fő)	0	831953	50264
2	Éves jövedelem változása (ezer Ft)	0	0	75
	Éves jövedelem változása (%)	0	0	8
	Érintett létszám (fő)	0	824634	59654
3	Éves jövedelem változása (ezer Ft)	0	0	115
	Éves jövedelem változása (%)	0	0	9
	Érintett létszám (fő)	0	835868	45891
4	Éves jövedelem változása (ezer Ft)	0	0	212
	Éves jövedelem változása (%)	0	0	12
	Érintett létszám (fő)	0	839854	43627
5	Éves jövedelem változása (ezer Ft)	0	0	383
	Éves jövedelem változása (%)	0	0	13
Együtt	Érintett létszám (fő)	0	4145401	265438
	Éves jövedelem változása (ezer Ft)	0	0	151
	Éves jövedelem változása (%)	0	0	10

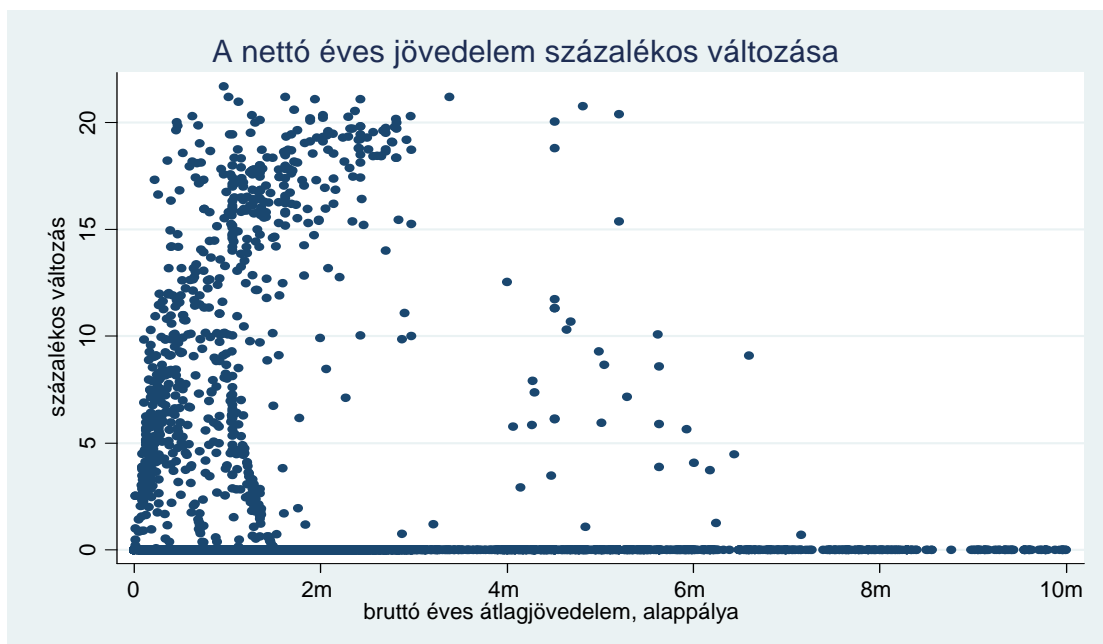
Függelék

A következő ábrák a családi adókedvezmény kiterjesztésének statikus elosztási hatásait mutatják a 2014-ben:

1. ábra: a családi adókedvezmény kiterjesztésének hatása az effektív adókulcsra 2014-ben

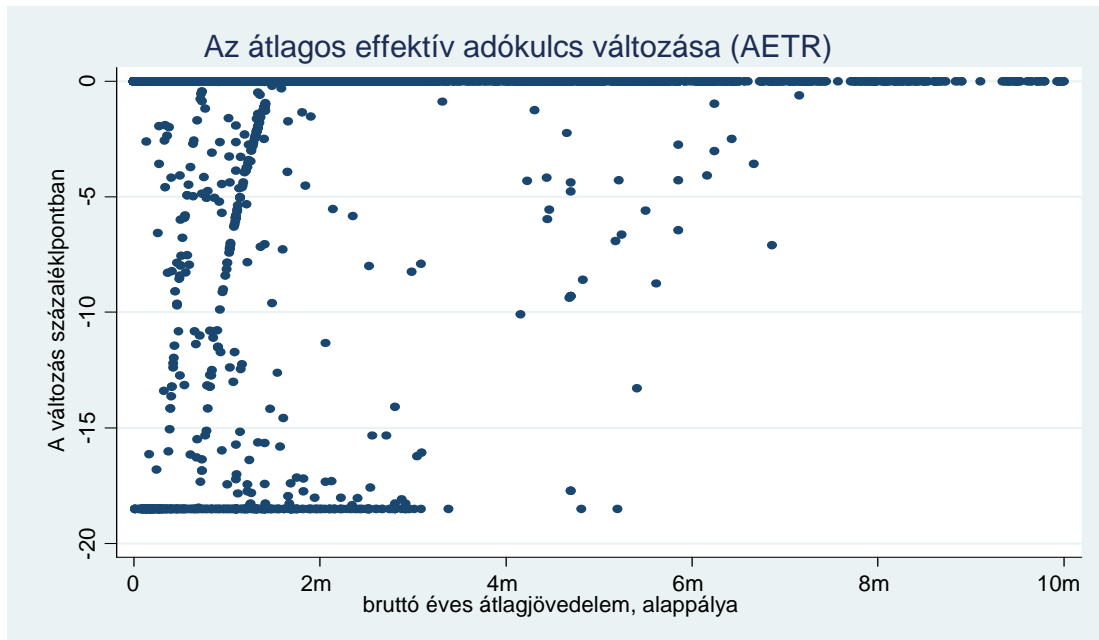

2. ábra: A családi adókedvezmény kiterjesztésének hatása a személyes nettó jövedelem változására 2014-ben

A következő ábrák a családi adókedvezmény kiterjesztésének statikus elosztási hatásait mutatják a 2015-ben:

3. ábra: a családi adókedvezmény kiterjesztésének hatása az effektív adókulcsra 2015-ben

4. ábra: A családi adókedvezmény kiterjesztésének hatása a személyes nettó jövedelem változására 2014-ben

